

Čís. 1678.

Ustanovení § 7 jazyk. zákona nedotýká se oprávnění soudu, by jakožto předběžnou (prejudicielní) otázku řešil samostatně i otázku jazykovou.

Předpis § 4, poslední odstavec, nesp. řiz. nebyl zrušen šem 9 jazyk. zákona.

Soudu bez jinojazyčné 20⁰/₀ menšiny nutno ve státním jazyku předložit listiny (na př. závěť), sloužící za podklad jeho rozhodnutí. Soud může proto buď straně uložit, by předložila překlad listiny do státního jazyka, nebo může na její útraty dáti překlad poříditi.

(Rozh. ze dne 17. května 1922, R I 613/22.)

Okresní soud na Král. Vinohradech nařídil v pozůstalostní věci účastníku, jenž předložil závěť v jazyku německém, by obstaral překlad do státního jazyka. K vyzvání presidia zemského soudu upustil pozůstalostní soud od zmíněného požadavku, odevzdal však opis závěti soudnímu tlumočníku, by na účet pozůstalosti obstaral ověřený překlad do státního jazyka. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Nelze seznati, že by oznámení prvního soudce dané stěžovateli napadeným usnesením, odporovalo poukazu presidia zemského soudu civilního v Praze, poněvadž bylo jím okresnímu soudu na Král. Vinohradech uloženo, by od požadavku přeložení závěti upustil a o tom stěžovatele vyrozuměl, poněvadž nepochybně tento poukaz vztahovati se mohl pouze na vyzvání prvního soudce, aby Jiří A. obstaral sám překlad poslední vůle, v jazyku německém sepsané, do jazyka státního. Tímto usnesením nemohlo býti zabráněno právomoci soudce, by z moci úřední dále zakročil ohledně závěti. Uznal-li první soudce toho potřebu, by závěť byla přiložena k pozůstalostním spisům v řeči soudu, t. j. v jazyku státním, bylo to opatření nutné, poněvadž nutno uznati, že závěť musí býti při pozůstalostních spisech v jazyku státním a nelze soudci naříditi, aby sám překlad závěti obstaral, a bylo opodstatněným, že uložil soudnímu tlumočníku, aby závěť přeložil do jazyka, v kterém celé jednání provésti nutno, a ustanovil, že se tak státi má na útraty toho, kdo závěť tu soudu předložil, tedy na útraty stěžovatele.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejprve dlužno rozhodnouti, nejde-li o spornou otázku jazykovou a nepatří-li tedy věc dle § 7 jazyk. zák. jako věc státní správy před příslušné orgány dohlédací (§ 74 a n. zák. o soud. org.), takže by pořad soudních stolic byl vyloučen a nejvyšší soud nejen sám u věci nemohl by rozhodnouti, nýbrž by usnesení soudu druhé stolice, jenž výslovně rozhodl jako soud rekursní, tedy jako soudní opravná stolice, musil zrušiti. Na to dlužno odpověděti záporně již proto, že nejde přímo o rozřešení sporné otázky jazykové, nýbrž o rozhodnutí, zdali pozůstalost povinna jest zaplatiti tlumočnický poplatek za překlad, který první soudce poříditi dal, takže sporná otázka jazyková (správní), kdyby tu vůbec byla, byla by pouze otázkou prejudicielní (předběžnou), jakou soudy i v řízení ne-

sporném tak jako ve sporném samy řešiti mohou (§ 190 c. ř. s.), poněvadž rozřešení takové právní otázky jeví se jen jedním ze skutkových předpokladů rozhodnutí, o které běží, a soud i v nesporném řízení řeší právní otázky, od jichž rozhodnutí jeho opatření závisí, dle dnešní praxe § 2 čís. 7 nesp. říz. sám, aniž by je na pořad práva neb pořad správní odkazoval. Ale v pravdě tu o předmět § 7 jazyk. zák. nejde, neboť ten předpokládá spor »o užití jazyka« t. j. otázku, jakého jazyka strana u soudu užití smí nebo nesmí, této otázky však v tomto případě není, neboť prvý soudce neukládá stěžovateli, jakého jazyka užívatí má neb nemá, a k žádnému jazyku ho nenutí, nýbrž, maje za to, že třeba jest překladu závěti, sám dal překlad poříditi, a v tom mu zajisté strana zabraňovati nemůže, nýbrž může se jen brániti proti nákladům z toho vzešlým, aby nebyly uvalovány na ni, neměl-li soudce k svému opatření zákonné příčiny. Ale další důvod je, že tu jde číře o otázku řízení nesporného, kterou soudy řeší v pořadu stolic, což však souvisí těsně s věcí samou a může tedy vyloženo býti jen až po výkladu o ní. Ze souboru všech justičních zákonů a z jednacního řádu vyplývá, že výraz »podání« má dvojí význam, užší a širší; značí jednak písemní žádost (návrh) a jednak celou zásilku, tedy žádost i s přílohami. Soudce, který úřaduje v okrese, jenž nemá 20 proc. menšiny jinojazyčné, nesmí úřadovati v jiném jazyku než státním, neboť na něho se § 2 jazyk. zák. nevztahuje, platíť pro něho naopak § 1 odstavec prvý čís. 1 jazyk. zák., který obsahuje předpis imperativní a nařizuje úřadování v jazyce státním, nedopouští v tom žádné úchyly, a proto ani žádné bližší úpravy nařízením. Už proto je stanovisko stěžovatele, že až do vydání prováděcích nařízení nemá se jazykového zákona vůbec užívatí, naprosto nemístné, a dlužno ho odkázati na výnos min. sprav. ze dne 10. března 1920, čís. 7561/20, jenž na imperativnost předpisu upozornil a provádění jeho bez ohledu na očekávané nařízení přikazuje. Mezi soudy bez jinojazyčných 20 proc. menšin patří však bezesporně i okres prvního soudce. Smí-li tedy tento úřadovati jen v jazyku státním, tedy také jen v tom jazyku vydati rozhodnutí, musí všechny spisy, jichž při řízení a rozhodování třeba, míti před rukama v jazyku státním, a to přece zvláště platí o závěti, na jejíž základě pozůstalost projednati a odevzdati má. Aby pořizoval překlad sám, zákon ho nenutí, ba on nenutí ho ani, aby toho kterého jiného než státního jazyka mocen byl. Příkladá-li stížnost prvnímu soudci tuto znalost, nemůže mu uložití povinnost. Jak je stížnost v nepravu, objeví se nejlépe, myslíme-li si místo německého testamentu maďarský; co by tu měl prvý soudce činiti? Měl by, neznaje naprosto té řeči, pozůstalost bez překladu projednati a vyřídití? Jak si to stěžovatel představuje? Ale nejen že soudce oprávněn byl dáti poříditi překlad, on byl přímo oprávněn a dokonce povinen předložení překladu stěžovateli uložití. Neboť to přece výslovně nařizuje § 4 poslední odstavec nesp. říz., předpis to, jež jak stěžovatel tak nižší stolic přehlížejí, pravě: Písemní podání musí býti psána v řeči u soudu obvyklé a přílohy, jež v této řeči t. j. v řeči u soudu obvyklé sepsány nejsou, musí býti připojeny ověřenými překlady. U soudu prvního soudce však je zřetelně obvyklou jen řeč česká, státní. Právem tedy prvý soudce mohl žádati připojení ověřeného překladu, a když místo toho dal překlad poříditi sám, neděje se stěžovateli křivda, a musí on i tlumočnický poplatek nésti, když překladu sám nepředložil, jak měl. Pak-li však jde jen o užití přímého a výslovného předpisu § 4 nesp.

ného patentu, nejde o předmět jazykového zákona vůbec a tedy také ne o spor o užití jazyka ve smyslu jeho předpisů a tedy o spor po rozumu jeho § 7. Že by byl předpis § 4 nesp. říz. zrušen šem 9 zák. jaz., nelze říci, neboť se vztahuje i na přílohy, sepsané v jiných jazycích, než menšinových, jichž otázku jediné jazykový zákon upravuje, na př. i na přílohy francouzské, italské a pod. A vůbec jej nelze nazvat »předpisem jazykovým«, jaké jediné § 9 zrušuje, jestli to dle povahy své předpis manipulační, mající za účel umožnit řádné vyřízení podání, a přestoupení jeho náleží tedy do řady formálních vad, o jichž nápravu ve sporném řízení stará se § 84 c. ř. s. a v nesporném § 2 čís. 8 nesp. říz. t. zv. řízením opravovacím. Než, i kdyby se pokládal za zrušený, nutno dojít k stejnému výsledku z širšího pojmu »podání«, kteréhož výrazu i § 2 jazyk. zák. užívá, tedy z jazykového zákona samého, jak shora předložený příklad s maďarskou závětí podanou u soudu výlučně českého, příklad, který by pak zůstal nerozřešitelným, jasně dokazuje. Doložit dlužno, že prvý soudce dal pořídit překlad na účet pozůstalosti, že však stěžovatel dle obsahu spisu přihlášen není jako dědic, a že tedy k zastupování pozůstalosti není legitimován (§ 547 obč. zák. a přísl. dv. dekr.). Ale nejvyšší soud má zřetel k tomu, že jmění jemu v závěti odkázané — dle úmrtního zapsání, dle něhož jmění nezůstalo, bylo by to jediné — činí ho materiálně zainteresovaným na nezkráceném zachování pozůstalostního jmění, mu z této příčiny legitimaci v dané otázce odpírat nechce.

Čís. 1679.

Právo předkupní (§ 1075 obč. zák.).

Řádnou jest nabídka, seznamuje-li předkupníka s tím, že, komu a za jakých podstatných podmínek má nemovitost býti prodána.

Nestala-li se původní nabídka oprávněnému z práva předkupního způsobem řádným, běží lhůta § 1075 obč. zák. ode dne, kdy se oprávněný jiným způsobem dověděl o obsahu kupní smlouvy s osobou třetí.

Vydání nemovitosti lze se domáhati i proti dřívějšímu jejímu vlastníku.

(Rozh. ze dne 17. května 1922, Rv I 67/22.)

Na usedlosti žalované vázlo pro žalobkyni právo předkupní. K návrhu žalované vydal soud dne 15. dubna 1920 usnesení, že žalovaná zamýšlí nemovitost prodati za 40.000 K a že se oprávnění z práva předkupního vyzývají, by do 30 dnů po doručení usnesení oznámili, zda hodlají vykonati své předkupní právo. Žalobkyně pak dne 14. května 1920 prohlásila, že své právo předkupní uplatňuje a že se nabízí usedlost za 40.000 K převzítí a kupní cenu na soudě složit. Zatím usedlost byla prodána Karlu Č-ovi. Žalobkyně složila po té dne 22. srpna 1920 kupní cenu 40.000 K na soudě a domáhala se žalobou na žalované, původní vlastníci, odstoupení usedlosti proti výplatě složené kupní ceny. Procesní soud prvě s t o l i c e žalobě vyhověl a uvedl mimo jiné v d ů v o d e c h: Jak z přednesu stran patrné, jest především rozhodnouti spornou otázku, zda právo předkupní, pro žalobkyni knihovně zajištěné, trvá po právu. Soudní dvůr nesdílí názoru žalované strany, že právo předkupní, pro žalobkyni zajištěné zaniklo z řečeného důvodu, poněvadž tomu odporuje znění jejího